

Republika e Kosovës
Republika Kosova
Republic of Kosovo

Zyra Kombëtare e Auditimit
Nacionalna Kancelarija Revizije
National Audit Office

RAPORTI I AUDITIMIT
PËR PASQYRAT FINANCIARE VJETORE PËR PROJEKTIN
"PROGRAMI MJEDISOR I KOSOVËS - PMK 2016-2020"
PËR VITIN E PËRFUNDUAR MË 31 DHJETOR 2019

Auditim në bazë të marrëveshjes me SIDA

Prishtinë, korrik 2020

Zyra Kombëtare e Auditimit e Republikës së Kosovës është institucioni më i lartë i kontrollit ekonomik e financiar dhe për punën e vet i jep llogari Kuvendit të Republikës së Kosovës.

Raportet e Zyrës Kombëtare të Auditimit promovojnë llogaridhënien e institucioneve publike, duke ofruar bazë të qëndrueshme për të kërkuar llogari nga menaxherët e çdo organizate të audituar. Në këtë mënyrë, ne rrisim besimin në shpenzimin e fondeve publike dhe luajmë një rol aktiv në sigurimin e interesit të taksapaguesve dhe të palëve tjera të interesit në rritjen e përgjegjësisë publike.

Ky auditim është kryer në përputhje me Standardet Ndërkombëtare të Institucioneve Supreme të Auditimit, si dhe me praktikat e mira evropiane.

Auditori i Përgjithshëm ka vendosur për opinionin e auditimit për Pasqyrat Financiare Vjetore për projektin “Programi mjedisor i Kosovës -PMK 2016-2020”, në konsultim me Ndihmës Auditorin e Përgjithshëm *Vlora Spanca*, e cila e ka mbikëqyrur auditimin.

Raporti është rezultat i auditimit të kryer nga *Donjetë Dreshaj* (udhëheqës ekipi) dhe *Vjosë Bojku* (anëtarë ekipi), nën menaxhimin e Drejtorit të Departamentit të Auditimit *Fatlinda Ramosaj*.

TABELA E PËRMBAJTJES

Përmbledhje e përgjithshme	4
Fushëveprimi dhe metodologjia e auditimit	6
Opinion i auditimit për Pasqyrat Financiare Vjetore	7
Menaxhimi financiar dhe kontrolli	9
Shtojca I: Shpjegim i llojeve të ndryshme të opinioneve të aplikuara nga ZKA-ja	11
Shtojca II: Letër konfirmimi.....	14

Përmbledhje e përgjithshme

Raporti përmbledhë çështjet kryesore që dalin nga auditimi i projektit “Programi mjedisor i Kosovës – PMK 2016-2020” për vitin 2019, i cili përfshin Opinionin e Auditorit të Përgjithshëm për Raportin Financiar Vjetor.

Objektivi zhvillimor i projektit është forcimi i sistemeve të përzgjedhura që kontribuojnë në përmirësimin e cilësisë, llogaridhënies dhe efikasitetit të Mjedisit në Republikën e Kosovës. Projekti synon të kontribuoj në përmirësimin e kushteve mjedisore në Kosovë.

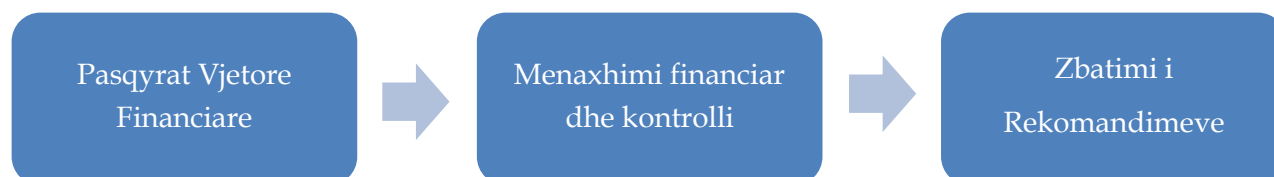
Objektivat e projektit janë:

- zhvillimi i kapaciteteve të Ministrisë së Ekonomisë dhe Ambientit (ish Ministria e Mjedisit dhe Planifikimit Hapësinor)¹, Këshillit Ndërmnistror për Ujëra, komunave, shoqërisë civile dhe palëve tjera të interesit që janë në monitorim dhe menaxhim të mjedisit;
- zhvillimi i kapaciteteve për zbatimin e legjislacionit mjedisor, në përputhje me direktivat e BE-së; dhe
- rritja e njohurive mbi burimet ujore të Kosovës dhe zhvillimi i kapaciteteve për menaxhimin e zonave të mbrojtura ndërkufitare.

Ministria e Ekonomisë dhe Ambientit në përputhje me kornizën e caktuar raportuese dhe kërkesat e marrëveshjes së veçantë ndërmjet Qeverisë së Kosovës² dhe Suedisë³, për fondet e shpenzuara, duhet të përgatit raportin përmbledhës dhe raportimin financiar në përputhje me marrëveshjen përkatëse.

Ekzaminimi i Pasqyrave Financiare Vjetore për qëllime të veçanta për periudhën audituese është kryer në përputhje me Standardet Ndërkombëtare të Institucioneve Supreme të Auditimit (SNISA).

Auditimi është fokusuar në:

Puna e ndërmarrë nga Zyra e Kombëtare e Auditimit për të përfunduar auditimin e vitit 2019 është përcaktuar varësisht nga shpenzimet e ndodhura për këtë periudhë.

¹ Tani e tutje në raport i referohemi si MEA

² Përfaqësuar nga Ministria e Mjedisit dhe Planifikimit Hapësinor (MMPH)

³ Përfaqësuar nga Agjencia Suedeze për Bashkëpunim dhe Zhvillim Ndërkombëtar, SIDA (Suedia)

Konkluzionet

Pasqyrat Financiare Vjetore të projektit “Programi mjedisor i Kosovës – PMK 2016-2020” për vitin 2019, për Qëllime të Veçanta, *paraqesin një pamje të drejtë dhe të vërtetë në të gjitha aspektet materiale.*

Menaxhimi financiar dhe kontrolli në përgjithësi dëshmon një proces të mirë të rishikimit dhe siguri në zbatimin e legjislacionit dhe proceseve tjera të kontrollit. Megjithatë, përkundër faktit se ka kontrolle relativisht të mira në raport me obligimet që burojnë nga marrëveshja zbatimi i rregullave në disa raste është përcjellë me dobësi.

Zbatimi i rekomandimeve për vitin 2018 nuk ishte në nivel të kënaqshëm, pasi që nga gjithsej katër rekomandime të dhëna, vetëm një është zbatuar plotësisht.

Çështjet e ndërlidhura me raportimin menaxherial, kontrollet dhe zbatimin e rekomandimeve i kemi paraqitur në Letër Menaxhment të përgatitur krahas raportit të auditimit.

Opinion i Auditorit të Përgjithshëm⁴

Opinion i pamodifikuar me Theksim të çështjes

Pasqyrat Financiare Vjetore për Qëllime të Veçanta, *paraqesin një pamje të drejtë dhe të vërtetë në të gjitha aspektet materiale.*

Theksimi i çështjes

Ne tërheqim vëmendjen tuaj, për faktin që Pasqyrat Financiare janë përgatitur në përputhje me kornizën për qëllime të veçanta dhe për pasojë pasqyrat financiare nuk mund të përdoren për një qëllim tjetër.

Po ashtu, ne tërheqim vëmendjen tuaj për faktin se mallrat dhe shërbimet janë mbivlerësuar për shumën prej 35,085€ dhe investimet kapitale janë nënvlerësuar për të njëjtën shumë.

Në raportin financiar të projektit “Programi Mjedor i Kosovës” janë prezantuar shpenzime në vlerë 25,715€ ndërsa sipas të dhënave të thesarit kjo shumë nuk figuron për vitin 2019.

Më gjerësisht shih kapitullin 1 të këtij raporti.

Shtojca I, shpjegon llojet e ndryshme të opinioneve të aplikuara nga Zyra Kombëtare e Auditimit.

Përgjigja e menaxhmentit në auditimin 2019

Sekretari i Përgjithshëm është pajtuar me gjetjet dhe konkluzionet e auditimit, si dhe është zotuar se do t’i adresojë të gjitha rekomandimet e dhëna (shtojca II).

Zyra Kombëtare e Auditimit vlerëson bashkëpunimin e menaxhmentit dhe personelit të Ministrisë së Ekonomisë dhe Ambientit dhe Njësisë Implementuese të Projektit gjatë procesit të auditimit.

⁴ Shtojca I, shpjegon llojet e opinioneve, sipas SNISA-ve.

Fushëveprimi dhe metodologjia e auditimit

Zyra Kombëtare e Auditimit (ZKA) në bazë të marrëveshjes/kontratës me Agjencinë Suedeze për Bashkëpunim dhe Zhvillim Ndërkombëtar (SIDA), është përgjegjëse për kryerjen e auditimit të rregullsisë. Ky auditim përfshin ekzaminimin dhe vlerësimin e pasqyrave financiare vjetore dhe të dhënave të tjera financiare, me sa vijon:

- Nëse pasqyra/raporti financiar vjetor jep një pamje të drejtë dhe të vërtetë të llogarive dhe çështjeve financiare për periudhën e auditimit;
- Nëse të dhënat financiare, sistemet dhe transaksionet janë në pajtim me ligjet dhe rregulloret në fuqi;
- Kërkesat e marrëveshjes së veçantë ndërmjet Qeverisë së Kosovës, përfaqësuar nga Ministria e Ekonomisë dhe Ambientit (MEA) dhe Suedisë, përfaqësuar nga Agjencia Suedeze për Bashkëpunim dhe Zhvillim Ndërkombëtar (SIDA);
- Për përshtatshmërinë e funksioneve të kontrollit të brendshëm;
- Nëse janë ndërmarrë veprimet e duhura për zbatimin e rekomandimeve të auditimit; dhe
- Për të gjitha çështjet të cilat dalin apo kanë të bëjnë me auditimin.

MEA raporton në përputhje me kornizën e caktuar raportuese dhe kërkesat e marrëveshjes së veçantë ndërmjet Qeverisë së Kosovës, përfaqësuar nga MEA dhe Suedisë, përfaqësuar nga Agjencia Suedeze për Bashkëpunim dhe Zhvillim Ndërkombëtar, SIDA (Suedia). Raportimi financiar, në lidhje me fondet e shpenzuara MEA duhet t'i ofroj Suedisë raporte financiare tremujore dhe një raport financiar vjetor sipas afateve të përcaktuara.

Metodologjia e auditimit është fokusuar në ekzaminimin e të dhënave dhe transaksioneve financiare, përfshirë dokumentacionin mbështetës. Ne kemi përcaktuar nivelin e testeve të hollësishme, që janë të nevojshme për të siguruar dëshmitë që mbështesin opinionin e AP-së.

Seksionet e mëposhtme ofrojnë një përmbledhje më të detajuar të gjetjeve tona të auditimit.

Të gjeturat e auditimit nuk duhet të konsiderohen si një pasqyrë gjithëpërfshirëse e të gjitha dobësive që mund të ekzistojnë, apo e të gjitha përmirësimeve që mund të bëhen në sistemet dhe procedurat që kanë operuar.

Në raport do të vendosen gjetjet që janë pjesë e opinionit për pasqyra financiare vjetore. Ndërsa gjetjet që kanë të bëjnë me aspektin e menaxhimit financiar, funksionimit të kontrollit të brendshëm dhe çështjet e pajtueshmërisë do të përmbledhen në letër për menaxhment.

Opinioni i auditimit për Pasqyrat Financiare Vjetore

Ne kemi kryer auditimin e pasqyrave financiare vjetore për projektin "Programi mjedisor i Kosovës – PMK 2016-2020" për vitin e përfunduar me 31 dhjetor 2019, në përputhje me Ligjin e ZKA-së dhe Standardet Ndërkombëtare të Institucioneve Supreme të Auditimit. Ekzaminimet e auditimit janë kryer për të mundësuar dhënien e opinionit për PFV, të cilat përfshijnë pasqyrën e pranimeve dhe të pagesave në para të gatshme dhe pasqyrën e ekzekutimit të buxhetit, të shpalosura në detaje.

1. Opinion i pamodifikuar

Ne kemi audituar pasqyrat financiare vjetore për qëllime të veçanta të projektit të financuar nga SIDA "Programi mjedisor i Kosovës – PMK 2016-2020", për vitin e përfunduar më 31 dhjetor 2019, i cili përfshinë një përmbledhje të burimit të fondeve dhe shpenzimeve të realizuara, pasqyrën e aplikimeve për tërheqjen e fondeve dhe shpalosjet.

Sipas opinionit tonë, Pasqyrat Financiare Vjetore për qëllime të veçanta në lidhje me projektin "Programi mjedisor i Kosovës – PMK 2016-2020", për vitin e përfunduar më 31 dhjetor 2019, prezantojnë një pamje të drejtë dhe të vërtetë në të gjitha aspektet materiale, në përputhje me kërkesat për raportim në marrëveshjen në mes të palëve, duke respektuar parimet e kontabilitetit të bazuar në para të gatshme.

Baza për opinion

Auditimi është kryer në përputhje me Standardet Ndërkombëtare të Institucioneve Supreme të Auditimit (SNISA). Sipas këtyre standardeve, përgjegjësitë tona janë përshkruar më poshtë tek pjesa 'Përgjegjësitë e Auditorit për Auditimin e Pasqyrave Financiare'. Në përputhje me SNISA-t 10 dhe 30, si dhe kërkesat e tjera relevante për auditimin e PFV-ve të organizatave buxhetore, ZKA-ja është e pavarur nga Ministria e Ekonomisë dhe Ambientit. Besojmë se dëshmitë e auditimit që kemi marrë janë të mjaftueshme dhe të duhura për sigurimin e bazës për opinionin.

Theksimi i çështjes – Baza për kontabilitet

Ne tërheqim vëmendjen tuaj, për faktin që Pasqyrat Financiare për qëllime të veçanta janë përgatitur në përputhje me kornizën për qëllime të veçanta dhe për pasojë pasqyrat financiare nuk mund të përdoren për një qëllim tjetër. Këto pasqyra janë përgatitur sipas marrëveshjes/kërkesës për të ndihmuar Qeverinë për të plotësuar kërkesat nga SIDA.

Po ashtu, ne dëshirojmë të tërheqim vëmendjen tuaj për faktin se përmes planifikimit buxhetor MEA/SIDA ka paguar dhe regjistruar shpenzime në vlerë 35,085€ në kategori ekonomike jo adekuate. Nga kategoria e mallrave dhe shërbimeve kishte paguar investimeve kapitale. Në letër menaxhment kjo çështje është trajtuar tek gjetja A¹.

Në raportin financiar të PMK-së për vitin 2019 janë prezantuar shpenzime në vlerë 202,535€ ndërsa sipas të dhënave të thesarit shpenzimet ishin 176,820€. Diferenca prej 25,715€ ka ndodhur si shkak

i bazës së ndryshme për raportim mes PMK-së në raport me të dhënat e thesarit. Në letër menaxhment kjo çështje është trajtuar tek gjetja A.

Opinioni jonë nuk është i modifikuar në lidhje me këtë çështje.

Përgjegjësia e menaxhmentit dhe personave të ngarkuar me qeverisje

Ministria e Ekonomisë dhe Ambientit (MEA) është përgjegjëse për zbatimin e projektit dhe për menaxhimin e mjeteve financiare nga SIDA. MEA është përgjegjëse për përgatitjen dhe prezantimin e drejtë dhe vërtetë të Pasqyrave Financiare për qëllime të veçanta, konform marrëveshjes së nënshkruar në mes të Qeverisë së Kosovës (përfaqësuar nga MEA), dhe Agjencisë Suedeze për Bashkëpunim dhe Zhvillim Ndërkombëtar. Mbështetja financiare e SIDA-së përbëhet nga dy pjesë: kontributi i drejtpërdrejt tek Qeveria (Thesar) si dhe pagesat për asistencë teknike.

Zyrtari Kryesor Administrativ është përgjegjës për të siguruar mbikëqyrjen e procesit të raportimit financiar.

Përgjegjësia e Auditorit të Përgjithshëm për auditimin e PFV

Përgjegjësia jonë është që të shprehim një opinion për pasqyrat financiare për qëllime të veçanta në bazë të auditimit të kryer. Auditimi është kryer në përputhje me SNISA. Këto standarde kërkojnë që të marrim siguri të arsyeshme se pasqyrat financiare nuk përmbajnë keq deklarime materiale.

Siguria e arsyeshme është një nivel i lartë i sigurisë, por nuk garanton se një auditim i kryer në pajtim me SNISA-t do të zbulojë çdo keq-deklarim material që mund të ekzistojë. Keq deklarimet mund të rezultojnë nga mashtrimi ose gabimi dhe konsiderohen materiale nëse, individualisht ose së bashku, mund të ndikojnë në vendimet e marra mbi bazën e këtyre PFV-ve.

Auditimi përfshinë kryerjen e procedurave për të marrë dëshmi në lidhje me informatat financiare dhe shpalosjet në pasqyrat financiare për qëllime të veçanta. Procedurat e zgjedhura varen nga gjykimi i auditorit, duke përfshirë edhe vlerësimin e rreziqeve nga keq deklarimet materiale në PFV, qoftë për shkak të mashtrimit apo gabimit. Gjatë vlerësimit të rrezikut, auditori merr në konsideratë kontrollin e brendshëm që është relevant në përgatitjen e pasqyrave financiare nga entiteti, në mënyrë që të dizajnojë procedura të auditimit që janë të përshtatshme për rrethanat e entitetit, por jo për qëllim të shprehjes së opinionit mbi efektivitetin e kontrolleve të brendshme të entitetit.

Auditimi përfshinë edhe vlerësimin e përshtatshmërisë së politikave kontabël të përdorura, arsyeshmërinë e përlllogaritjeve kontabël të bëra nga menaxhmenti, si dhe vlerësimin e prezantimit të pasqyrave financiare.

Ne komunikojmë me menaxhmentin e entitetit të audituar në lidhje me fushëveprimin, kohën e planifikuar të auditimit dhe gjetjet e rëndësishme të auditimit, përfshirë ndonjë mangësi të rëndësishme në kontrollin e brendshëm që ne e identifikojmë gjatë auditimit.

Raporti i auditimit publikohet në webfaqen e ZKA-së, me përjashtim të informacioneve që klasifikohen si sensitive apo për shkak të ndalesave të tjera ligjore e administrative, në pajtim me legjislacionin në fuqi.

Menaxhimi financiar dhe kontrolli

Puna jonë lidhur me Menaxhimin Financiar dhe Kontrollin (MFK) pasqyron aktivitetet e detajuara të auditimit për sistemet e të hyrave dhe shpenzimeve në organizatat buxhetore. Si pjesë e kësaj, ne konsiderojmë menaxhimin e buxhetit, planifikimin, çështjet e prokurimit, procesin e pagesave dhe detyrimet.

Konkluzioni për menaxhimin financiar dhe kontrollin

Sistemi financiar dhe kontrollet mbi shpenzimet në përgjithësi janë të mira. Sistemet dhe transaksionet financiare janë në përputhje me ligjet dhe rregulloret në fuqi, si dhe në pajtim me kërkesat e marrëveshjes. Megjithëse zbatimi i rregullave në disa raste është përcjellë me dobësi mirëpo pa ndikim material, të cilat janë theksuar në letër menaxhment.

Planifikimi dhe realizimi i buxhetit

Ne i kemi shqyrtuar burimet e fondeve buxhetore dhe shpenzimet e fondeve sipas kategorive ekonomike.

Buxheti në fund të vitit 2018 sipas llogarisë së bankës ishte 629,526€, shpenzimi për vitin 2019 ishte 176,820€, ndërsa mbetja në fund të vitit 2019 sipas llogarisë së bankës është 452,707€. Buxheti sipas thesarit (i alokuar për vitin 2019) është 916,599€, prej tyre janë 629,526€ të mbetura nga viti 2018 dhe 287,073€ janë nga një donacion tjetër i cili nuk është i ndërlidhur me këtë projekt.

Sipas linjave buxhetore të SIDA-së janë planifikuar 588,467€ që krahasuar me gjendjen e llogarisë në bankë për fundin e vitit 2019 (në vlerë 629,526€) përbën një diferencë prej 41,059€. Sipas Udhëheqësit të Programit, kjo rrjedh pasi shumë fillestare e planifikuar për shpenzimet e prokurimit përfshinte vetëm shumën për vitin 2019, ndërsa alokimi për këtë kategori është bërë edhe për vitin 2020.

Plani i prokurimit për vitin 2019 është rishikuar nga MEA nga dy Komitetet Drejtuese të mbajtura më 25.06.2019 përkatësisht 16.10.2019, për të i'u përshtatur linjave buxhetore. Ndryshimi i buxhetit ka ndodhur në mes linjave për shërbime dhe punë, mirëpo ndryshimet janë brenda buxhetit total.

Në tabelën më poshtë është paraqitur buxheti fillestar i aprovuar dhe realizimi për vitin 2019.

Tabela 1. Shpenzimet sipas linjave buxhetore të SIDA-s (në €) shifrat e rrumbullakuara

Përshkrimi	Buxheti i planifikuar	2019 Realizimi	2018 Realizimi
Llojet e Shpenzimeve/totali ⁵	588,467	176,820	502,854
Prokurimi i shërbimit	227,684	141,734	185,178
Furnizim me pajisje	177,897	35,085	25,068
Punë	182,886	0	292,607

Në raportin financiar të PMK-së janë prezantuar shpenzime për vitin 2019 në vlerë prej 202,535€ ndërsa sipas të dhënave të thesarit shpenzimet ishin 176,820€. Diferenca prej 25,715€ ka ndodhur si shkak i bazës së raportimit të PMK-së në raport me të dhënat e thesarit⁶.

Realizimi i buxhetit mbetet në nivel jo të kënaqshëm, gjatë vitit 2019 janë shpenzuar 30% të buxhetit fillestar apo 176,820€. Përderisa, krahasuar me vitin 2018, kemi një rënie të realizimit të buxhetit për 43% ku realizimi i buxhetit për vitin 2018 ishte 73%.

Nga tabela vërehet se tri linjat buxhetore nuk janë realizuar sipas buxhetit dhe në vijim janë dhënë shpjegimet:

- Linja buxhetore për ofrimin e shërbimeve krahasuar me planin është realizuar 62%. Disa nën kategori brenda kësaj linje janë tejkaluar dhe kjo kryesisht për shkak të nënvlerësimit gjatë planifikimit të shpenzimeve të vizitave studimore në Suedi dhe Itali si dhe nënvlerësimit të shpenzimeve të buxhetuara të përkthimit, sidomos atyre të përkthimit të publikimeve.
- Linja buxhetore për furnizim me pajisje është realizuar rreth 20%, pasi që nuk janë realizuar të gjitha aktivitetet planifikuara në vitin 2019 dhe një pjesë e tyre janë shtyrë për vitin 2020. Kjo shumë i'u është paguar kompanisë fituese si furnizuese e pajisjeve për Sistemin Informativ Mjedisor.
- Linja buxhetore për punë nuk është realizuar fare dhe zhvillimi i procedurave për këtë linjë është shtyrë për vitin 2020. Një shtyrje e tillë është kryesisht për të përcaktuar më mirë alokimin e fondeve të Sida-s për Agjensionin për Mbrojtjen e Mjedisit të Kosovës (AMMK) brenda një buxheti të përgjithshëm, ku vihen në dispozicion edhe mjetet nga donatorët e tjerë.

Çështjet e ndërlidhura me procesin e shpenzimeve, prokurimin dhe zbatimin e rekomandimeve i kemi paraqitur në Letër Menaxhment të përgatitur krahas raportit të auditimit.

⁵ Shërbimet e asistencës teknike, zbatohen nga ofruesi i shërbimeve kornizë (OSHK), d.mt.h FCG (fillimisht ORGUT), dhe janë të rregulluara me anë të një kontrate të nënshkruar në mes të OSHK-së dhe Ambasadës së Suedisë (AS). Ndërsa, prokurimi i pajisjeve dhe punëve, menaxhohet drejtpërsëdrejti nga MEA i asistuar nga OSHK, në përputhje me marrëveshjen specifike të nënshkruar mes MEA-s dhe AS-së.

⁶ Shpjegimet detaje për këtë të gjetur janë paraqitur në Letër Menaxhment.

Shtojca I: Shpjegim i llojeve të ndryshme të opinioneve të aplikuara nga ZKA-ja

(e shkëputur nga ISSAI 200)

Forma e opinionit

147. Auditori duhet të japë një **opinion të pamodifikuar** nëse arrin në përfundimin se Pasqyrat Financiare janë përgatitur në të gjitha aspektet materiale, në pajtim me kornizën e zbatueshme financiare.

Nëse auditori, bazuar mbi dëshmitë e marra të auditimit arrin në përfundimin se Pasqyrat Financiare si tërësi përmbajnë keq deklarime materiale ose nuk arrin të marrë dëshmi të mjaftueshme auditimi për të nxjerrë përfundimin se pasqyrat financiare si tërësi nuk përmbajnë keq deklarime materiale, atëherë ai duhet të modifikojë opinionin në raportin e auditorit sipas pjesës që flet për 'Përcaktimin e llojit të modifikimit që i bëhet opinionit të auditorit'.

148. Nëse pasqyrat financiare të përgatitura sipas kërkesave të një kornize për prezantim të drejtë nuk arrijnë të japin një paraqitje të drejtë, auditori duhet të diskutojë çështjen me menaxhmentin dhe varësisht nga kërkesat e kornizës së zbatueshme për raportim financiar dhe nga mënyra se si zgjidhet çështja, të përcaktojë nëse është e nevojshme të modifikojë opinionin e auditimit.

Modifikimet që i bëhen opinionit në raportin e auditorit

151. Auditori duhet të modifikojë opinion në raportin e auditorit në rast se, duke u bazuar në dëshmitë e marra të auditimit arrin në përfundimin se Pasqyrat Financiare si tërësi përmbajnë gabime materiale, ose në qoftë se auditori nuk ka mundur të marrë dëshmi auditimi të mjaftueshme dhe të përshtatshme për të nxjerrë përfundimin se Pasqyrat Financiare si tërësi nuk përmbajnë keq deklarime materiale. Auditorët mund të japin tri lloje opinionesh të modifikuara: opinion të kualifikuar, opinion të kundërt dhe mohim të opinionit.

Përcaktimi i llojit të modifikimit që i bëhet opinionit të auditorit

152. Vendimi se cili lloj i opinionit të modifikuar është i përshtatshëm varet nga:

- natyra e çështjes që i jep shkas modifikimit – d.m.th nëse Pasqyrat Financiare përmbajnë keq deklarime materiale ose, në rast se ishte e pamundur për të marrë dëshmi auditimi të mjaftueshme dhe të përshtatshme, mund të përmbajnë keq deklarime materiale; dhe
- gjykimi i auditorit rreth përhapjes së efekteve ose efekteve të mundshme që çështja ka në Pasqyrat Financiare.

153. Auditori duhet të japë një **opinion të kualifikuar nëse**: (1) pasi ka marrë dëshmi auditimi të mjaftueshme dhe të përshtatshme, auditori arrin në përfundimin se keq deklarimet, ose individualisht ose së bashku, janë materiale, por nuk janë përhapur në Pasqyrat Financiare, ose (2) nëse auditori nuk ka mundur të marrë dëshmi auditimi të mjaftueshme dhe të përshtatshme në të cilat të bazojë një opinion, por arrin në përfundimin se efektet e çdo gabimi të pazbuluar mbi Pasqyrat Financiare kanë mundur të jenë materiale, por jo të përhapura.

154. Auditori duhet të japë një **opinion të kundërt nëse**, pasi ka marrë dëshmi auditimi të mjaftueshme dhe të përshtatshme, auditori arrin në përfundimin se keq deklarimet, ose individualisht ose së bashku, janë edhe materiale edhe të përhapura në Pasqyrat Financiare.

155. Auditori duhet japë **mohim të opinionit nëse**, pasi nuk ka mundur të marrë dëshmi auditimi të mjaftueshme dhe të përshtatshme në të cilat të bazojë një opinion, auditori arrin në përfundimin se efektet e çdo gabimi të pazbuluar mbi Pasqyrat Financiare kanë mundur të jenë, edhe materiale, edhe të përhapura. Nëse, pas pranimit të angazhimit, auditori bëhet i vetëdijshëm se menaxhmenti ka imponuar një kufizim të fushëveprimit të auditimit, për të cilin auditori konsideron se mund të rezultojë në nevojën për të shprehur një opinion të kualifikuar ose mohim opinionit mbi Pasqyrat Financiare, auditori duhet të kërkojë nga menaxhmenti ta heqë atë kufizimin.

156. Nëse auditori jep një opinion të modifikuar, ai duhet të modifikojë edhe titullin për të korresponduar me llojin e opinionit i shprehur. ISSAI 1705 jep udhëzime shtesë rreth gjuhës specifike që duhet përdorur kur jepet një opinion dhe për të përshkruar përgjegjësinë e auditorit. Ajo gjithashtu përfshin shembuj ilustrues të raporteve.

Paragrafët e Theksimit të Çështjes dhe paragrafët e Çështjeve të Tjera në raportin e auditorit

157. Nëse auditori e konsideron të nevojshme për të tërhequr vëmendjen e përdoruesve në një çështje të paraqitur ose shpalosur në pasqyrat financiare, e cila është sa e rëndësishme aq edhe thelbësore që ata të kuptojnë Pasqyrat Financiare, por ka prova të mjaftueshme e të përshtatshme se çështja nuk përmban keq deklarime materiale në pasqyrat financiare, auditori duhet të përfshijë një paragraf të Theksimit të Çështjes në raportin e tij. Paragrafët për Theksimin e Çështjes duhen t'i referohen vetëm informacionit të paraqitur ose shpalosur në Pasqyrat Financiare.

158. Një paragraf i theksimit të çështjes duhet:

- të përfshihet menjëherë pas opinionit;
- të ketë titullin 'theksim i çështjes' ose ndonjë titull tjetër të përshtatshëm;
- të përmbajë një referencë të qartë ndaj çështjes që theksohet dhe të tregojë se në ç 'pjesë të Pasqyrave Financiare mund të gjenden shpalosjet relevante që e përshkruajnë plotësisht çështjen; dhe
- të tregojë se opinionit i auditimit nuk është modifikuar për sa i përket çështjes të theksuar.

159. Nëse auditori e konsideron të nevojshme për ta komunikuar një çështje, përveç atyre që janë paraqitur ose shpalosur në Pasqyrat Financiare, e cila, në gjykimin e auditorit, është e rëndësishme për përdoruesit në mënyrë që ta kuptojnë auditimin, përgjegjësitë e auditorit apo raportin e auditimit, dhe me kusht që kjo nuk është e ndaluar me ligj ose rregullore, duhet të përpilohet një paragraf me titullin "Çështje Të Tjetra", apo ndonjë titull tjetër të përshtatshëm. Ky paragraf duhet të paraqitet menjëherë pas opinionit dhe pas çdo paragrafi të Theksimit të Çështjes.

Shtojca II: Letër konfirmimi

MINISTRATSI EKONOMIJE DHE AMBIENTIT
 MINISTARSTVO EKONOMIJE I ŽIVOTNE SREDINE
 MINISTRY OF ECONOMY AND ENVIRONMENT
 Nr./ Br. / No. 3292
 Nr. i faq/ Br. str / No. pg. 1
 Data/ Datum / Date 10.07.20
 Prishtinë-Prishtina-Pristina Nr.II

Republika e Kosovës
Republika Kosova - Republic of Kosovo
Qeveria - Vlada - Government

Ministria e Ekonomisë dhe Ambientit
Ministarstvo Ekonomije i Životne Sredine
Ministry of Economy and Environment

LETËR E KONFIRMIMIT

Për pajtueshmërinë me të gjeturat e Auditorit të Përgjithshëm në Raportin e auditimit për vitin 2019 dhe për zbatimin e rekomandimeve

Për: Zyrën Kombëtare të Auditimit

Të nderuar,

Përmes kësaj shkrese, konfirmoj se:

- kam pranuar draft raportin dhe letër menaxhmentin e Zyrës Kombëtare të Auditimit për auditimin e Raportit/Pasqyrave Financiare të projektit "Programi mjedisor i Kosovës-PMK 2016-2020", për vitin e përfunduar më 31 dhjetor 2019 (në tekstin e mëtejshëm "Raporti");
- pajtohem me të gjeturat dhe rekomandimet dhe nuk kam ndonjë koment për përmbajtjen e Raportit; si dhe
- brenda 30 ditëve nga pranimi i Raportit final, do t'ju dorëzoj një plan të veprimit për zbatimin e rekomandimeve, i cili do të përfshijë afatet kohore dhe stafin përgjegjës për implementimin e tyre.

Mentor Sylmeta.....

Sekretar i Përgjithshëm i Ministrisë së Ekonomisë dhe Ambientit

Datë: 08.07.2020

Prishtinë

Faqe 1 nga 1